

Κείμενο

[Τα κόμικς και οι επικριτές τους]

Το δυνατό ερέθισμα που προκαλεί η εικόνα και η μαγεία που ασκεί ο εσκεμμένα απλοϊκός λόγος των κόμικς έχουν ως αποτέλεσμα να προσφέρουν ψυχαγωγία και απόλαυση, καθώς με τις φανταστικές ή κωμικές τους περιπέτειες απομακρύνουν τον αναγνώστη από την κούραση και τη ρουτίνα της καθημερινότητας.

Οι φανατικοί επικριτές των κόμικς, ωστόσο, υποστηρίζουν ότι πίσω από τους καλοκάγαθους **ήρωες** διακινούνται ποικίλα ιδεολογήματα και πολύπλοκες φαντασιώσεις. Τα κόμικς ως επικοινωνιακό μέσο δρουν με δύο τρόπους, εκπέμπουν δύο τύπους μηνυμάτων: με λανθάνοντα τρόπο, μέσω της μεταβίβασης γενικών προτύπων σχέσεων και εξουσίας, π.χ. τις σχέσεις των παιδιών με τους ενηλίκους, τις σχέσεις των δύο φύλων, αλλά και με φανερό τρόπο, μέσω μηνυμάτων ιδεολογικά φορτισμένων, π.χ. απόψεις για τον στρατό, αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων, βίαιες εικόνες κ.ά.

Κατά καιρούς τα κόμικς έχουν κατηγορηθεί ότι περιέχουν: σαρκασμό, ειρωνεία, σάτιρα, αυθάδεια, φθόνο, εκδίκηση, απουσία ανθρωπιστικών αισθημάτων, αντιδραστικό όραμα του κόσμου, προσανατολισμό προς έναν απάνθρωπο τρόπο ζωής και κοινωνικής συμπεριφοράς με κίνητρα το κέρδος, το ατομικό βόλεμα, το κυνήγι του πλούτου, τη λαχτάρα της δημοσιότητας. Επίσης, ότι προβάλλουν κόσμους αταξικούς, με ήρωες που αδιαφορούν και αδρανοποιούνται απέναντι στα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα, κόσμους γεμάτους καλούς και κακούς που αντιμάχονται μεταξύ τους. Στα κόμικς, συνεχίζουν οι επικριτές, οι σχέσεις των ανθρώπων είναι σχέσεις υποταγής κατώτερων προς ανώτερους. Κυριαρχεί η εξιδανίκευση και η ωραιοποίηση των μορφωτικών και πολιτιστικών αξιών του σύγχρονου καπιταλισμού με σκοπό της ζωής την καλοπέραση και τον άνευ ορίων καταναλωτισμό, τονίζεται η αξία του χρήματος, προβάλλεται η βία και η επιθετικότητα ως κύρια συστατικά της ζωής και ο πόλεμος παρουσιάζεται ως κύριος τρόπος εκτόνωσης της ανδρικής πολυπραγμοσύνης, ενώ η αποδοχή της βίας των ισχυρότερων ως νόμος της κοινωνίας.

Το δυτικό πολιτικό σύστημα παρουσιάζεται, εξάλλου, ανώτερο από τα αντίστοιχα των λαών του Τρίτου Κόσμου, στους οποίους πρέπει να επιβληθεί με κάθε θυσία. Στα κόμικς, επίσης, παρατηρείται η απουσία των γονέων και του θεσμού της οικογένειας, ενώ η παρουσία της γυναίκας είναι παθητική. Επιπλέον, μέσα από τα

κόμικς προωθείται ο ρατσισμός και οι φυλετικές διακρίσεις, ενώ απουσιάζουν εντελώς αισθητικές προδιαγραφές. Οι αρνητές των κόμικς, ακόμα, διατυμπανίζουν την πεποίθησή τους ότι αυτά υποβιβάζουν τη γλώσσα. Στα κόμικς η μεταβίβαση των μηνυμάτων γίνεται μέσα από την εικόνα, ο γραπτός **λόγος** παίρνει δευτερεύουσα θέση και χρησιμοποιείται μόνο κατ' ανάγκη.

Η απόσταση ανάμεσα στους αυστηρούς αφορισμούς ως την ενθουσιώδη υποδοχή και το υμνολόγιο οφείλεται στο ότι κάθε πλευρά χρησιμοποιεί διαφορετικά κόμικς ως βάση για τις τοποθετήσεις της. Οι επικριτές, ταυτίζοντας όλα τα κόμικς μεταξύ τους, σχολιάζουν κυρίως αμερικάνικες εκδόσεις και η άλλη πλευρά ανταπαντά με τα ευρωπαϊκά κόμικς (Αστερίξ) ή κάποιες ιδιαίτερες περιπτώσεις τύπου Μαφάλντα. Ο Πέτρος Μαρτινίδης γράφει σχετικά: «Οι μαχητικοί πολέμιοι και οι φανατικοί υποστηρικτές έχουν εξίσου άδικο, επειδή έχουν, όλοι τους, εξίσου δίκιο. Κι αυτό συμβαίνει, γιατί οι αναφορές τους μπορεί να στηρίζονται σε διαφορετικά παραδείγματα, σε διαφορετικά μεταξύ τους έργα». Και καταλήγει: «...Οι άκριτοι ενθουσιασμοί για τα κόμικς ως τη μοναδική μυθολογία της εποχής των πυραύλων είναι το ίδιο περιορισμένα χρήσιμοι με τις πανικόβλητες κατακραυγές για τα κόμικς ως το μίasma της κουλτούρας».

Στ. Γρόσδος, Η διδακτική της λογοτεχνίας - Comic(ο)παιχνίδια. Στο: *Παράθυρο στην εκπαίδευση του παιδιού*, τεύχος 71, Σεπτ-Οκτ. 2011, 179-180 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 80-100 λέξεις.

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Πώς εξηγούνται, σύμφωνα με το κείμενο, οι δύο ακραίες τοποθετήσεις τόσο των φανατικών πολεμίων, όσο και αυτές των φανατικών υποστηρικτών των κόμικς; (60-80 λέξεις).

(μονάδες 10)

B2.a. Με ποιους τρόπους επιτυγχάνεται η συνοχή ανάμεσα στην πρώτη παράγραφο (Το δυνατό ερέθισμα... της καθημερινότητας) και στη δεύτερη παράγραφο (Οι φανατικοί επικριτές των κόμικς, ... βίαιες εικόνες κ.ά) του κειμένου;

(μονάδες 4)

B2. β. Ποια σχέση συνοχής δηλώνει η διαρθρωτική λέξη;

(μονάδες 1)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. α. Οι παρακάτω λέξεις του κειμένου με την **έντονη γραφή** έχουν περισσότερες από μία σημασίες: **ήρωες, λόγος**. Να σχηματίσετε μία πρόταση για καθεμιά από τις συγκεκριμένες λέξεις με τη σημασία που έχουν αυτές στο κείμενο (μπορείτε να διαφοροποιήσετε τον γραμματικό τύπο ως προς την πτώση ή/και τον αριθμό).

(μονάδες 6)

Γ1. β. Να δημιουργήσετε μία πρόταση για καθεμιά από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου χρησιμοποιώντας τις με διαφορετική σημασία από αυτήν που έχουν στο κείμενο (μπορείτε να διαφοροποιήσετε τον γραμματικό τύπο ως προς την πτώση ή/και τον αριθμό).

(μονάδες 4)

Γ2.α. «...ότι αυτά (τα κόμικς) υποβιβάζουν τη γλώσσα»: Στην παραπάνω πρόταση, να εξηγήσετε την επιλογή της ενεργητικής σύνταξης από τον συγγραφέα.

(μονάδες 2)

Γ2. β. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική. Πού δίνεται η έμφαση με την παθητική σύνταξη;

(μονάδες 3)